

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izvzemši nedelje in praznike.
 Inz arati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin., za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 90.

„Slov. narodi“ velja v Ljubljani in po pošti:
 v Jugoslaviji: celoletno naprej plačan . . . K 84— polletno . . . . . 42— 3 mesečno . . . . . 21— 1 . . . . . 7—
 v inozemstvu: celoletno . . . . . K 95— polletno . . . . . 50— 3 mesečno . . . . . 26— 1 . . . . . 9—
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno 500 po nakaznici. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarje se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.
 Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane. Rokopisov ne vrača.
 Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Naše premoženje v Avstriji.

Pariz, dne 4. julija 1919.
 II.

Vse te splošne odločbe so že precej trdno zasiguralo interese naših podanikov v Nemški Avstriji. Ali ti predpisi so se deloma izpremenili v naš pri-log, deloma pa tudi v našo škodo. Misleč, da bi pri Avstrijcih le mo-gel nastati kmalu dvom glede našega premoženja, je mirovna konferenca spre-jela v mirovno pogodbo z Nemško Av-strijo še posebno določbo, ki pravi: »Avstrija bo brez odloga vsposta-vila vse bivše avstrijske, ogrske in bo-senske podanike, ki so postali podaniki kake zavezniške države, v posest nji-hovih dobrin, pravic in interesov, ki se nahajajo na avstrijskem ozemlju. Te dobrine, pravice in interese se bodo vrnili prosti vseh bremen ali pristojbin, na novo predpisanih ali povečanih od 1. novembra 1918 dalje.«

Avstrija nam bo moralna vrniti vse ustanove, v stanju, v kakršnem so se nahajale dne 28. julija leta 1918., od-bivši izdatke, ki so se izvršili od tega časa dalje v zmislu ustanove. Denarni dolgovi se bodo plačevali na isti način, kakor je to določeno za druge podanike zavezniških držav. Mi imamo torej pravico, da ustanovimo tudi za plačevanje naših denarnih ter-jatev iz dobe pred razpadom Avstrije, podobne urade, kakor jih morejo usta-noviti druge zavezniške države za svo-je denarne terjatve iz predvojnega do-be. To je za nas jako važna določba. Kakor se je bati, bodo namreč avstrijs-ke banke in tudi privatniki ali resnič-ni faliiralji ali pa falitno vsaj hljinili. V obeh slučajih bi imeli naši upniki ne-skončne težave z izterjevanjem in to tembolj, ker bi avstrijska sodišča svoje sodržavljane v njihovem stremljenju, da oškodujejo naše upnike, gotovo podpi-rala. S tem pa, da Avstrija sama garan-tira za izterljivost vseh naših denarnih terjatev, bo dobila ona sama materijal-ni interes na tem, da terjatve napram svojim dolžnikom čim prej izterja. To tembolj, ker se bo obračun med našim in avstrijskim uradom vršil vsak me-sec in bo Avstrija obvezana, da plača našemu uradu saldo tokom osmih dni po vsakomesečnem obračunu ne glede na to, ali je terjatve napram svojemu podložniku že izterjivala ali ne.

Z uradom za kompenzacijo pa je zvezana še druga prednost, ki je sicer morda ne bomo deležni. Po najnovel-ših vesteh je namreč jako dvomljivo, ali bomo mogli zadržati in likvidirati av-strijsko premoženje, ki se nahaja na naš-ji osvobojeni zemlji. Ako tega premo-ženja ne smemo zadržati, potem tudi odpade določba, da to premoženje ga-rantira za naše imetje, ki se nahaja v Avstriji. Z ustanovitvijo urada za kom-penzacijo pa se vendar doseže, da se vsaj denarne terjatve avstrijskih držav-ljanov napram našim potom kompenza-cije uveljavlja v prid našim upnikom napram Avstrijcem.

Vsled tej ugodnosti, ki nam jih nu-đi urad za verifikacijo in kompenzacijo, bo neobhodno potrebno, da naša drža-va tak urad ustanovi in to kljub nekate-rijm neugodnostim, ki so zvezane s tem uradom. Take neugodnosti so velik uradniški aparat in pa dejstvo, da v slučaju, da se urad ustanovi, tudi naša država garantira za naše dolžnike nap-ram Avstrijcem. Ali denarne svote, ki jih mi dolgujemo Avstrijcem, so prime-roma male. Razven tega so naši dolžni-ki vsi ali skoraj vsi solventni in torej državna garancija za naše strani njma velikega praktičnega pomena.

Potrebno bi bilo, da se s priprav-ljenjem takega urada prične čim prej, da bo v slučaju podpisa miru mogel čim prej priti s praktičnim delom in da naši upniki pridejo čim prej do svo-jeje denarja. Četudi je državna garancija za pri-vatne dolgove v slučaju, da ustanovimo urad za verifikacijo in kompenzacijo ja-ko stroga, je vendar vsled znane falit-

nosti Avstrije njena garancija precej problematične vrednosti in se razven tega razteza samo na denarne dolgove. Vsi drugi naši upniki ostanejo brez državne garancije.

Vsled tega naša delegacija uvjdeva absolutno potrebo, da se da vsem našim upnikom še daljša bolj konkretna garancija, ki bi obstojala v avstrijskem premoženju, ki se nahaja pri nas. Na ponovno tozadevno zahtevo avstrijske delegacije je »Najvišji Svet« na mirovni konferenci dne 23. m. m. sicer sklenil, da mi ne bomo smeli zadržati in likvidirati avstrijskega premoženja, ki se nahaja na teritoriju, ki je tvoril prej ozemlje stare Avstro - Ogrske. S tem bi tudi odpadla garancija tega premo-ženja za naše terjatve napram Avstrij-cem (izvzemši samo denarne terjatve v slučaju, da ustanovimo urad za veri-fikacijo in kompenzacijo, kakor je gori razloženo). Naša delegacija je proti tej odločbi Najvišjega Sveta že protestirala in upati je, da ne brezuspešno.

Glede plačevanja denarnih terjatev iz dobe pred polomom Avstrije je pri-pomniti, da je merodajen srednji kurz, ki ga je imela avstro - ogrska krona na borzi v Ženevi meseca oktobra leta 1918. Ta kurz znaša približno 45 švicarskih frankov za 100 kron. Na ta način v švicarskih frankih izračunjena svota se bo izpremenila v naš denar po kurzu, ki ga bo imel naš denar v Ženevi na dan plačila. Ta odločba je bila sprejeta brez aktivnega sodelovanja naše dele-gacije. Na njej se da marsikaj krjizirati, kajti dolžniki bodo morali plačati in upniki bodo prejeli vsaj dvakratno svo-to resničnega dolga. To velja tako za naše kakor za avstrijske dolžnike. Z državne stališča je ta rešitev za nas ugodna, vsaj po mnenju strokovnjakov, ker so naše denarne terjatve napram Avstrijcih neprimerno večje nego pa naši dolgovi. Tudi je upati, da bo določba, da se morajo vse terjatve plačati v naš-šem denarju, ugodno vplivala na kurz naše krone, ker bo vsled avstrijske po-trebe povpraševanje po naši kroni jako zraslo. Seveda moramo gledati, da bo-demo imeli do takrat tako ožigasan de-nar, da žiga ne bo mogel ponarediti vsak gostilničar ali tovarnar sodavjice.

Pravi zločin na svojih lastnih intere-sih in na skupnih interesih naše drža-ve pa bi napravil tisti naš upnik, ki bi sprejel plačilo v nežigosanih bankov-cih. Ti bankovci samj na sebi ne pome-nijo ničesar drugega nego kos pobar-vanega papirja, ki je vreden toliko, ko-likor bo zanj plačala naša država po tem, ko ga bo ožigosala sama ali kak nepoklicanec. Kdor sprejme nežigosan bankovec, riskira, da v resnici njegove terjatve ne bo plačal niti njegov upnik, niti Avstrija, ampak Jugoslavija. Razven tega se s sprejemanjem in žigosan-jem takih bankovcev še vedno pomno-žuje število in zmanjšuje vrednost že ožigosanih bankovcev.

Naj v tej zvezi še omenim določbo glede pogodbe, ki so bile sklenjene pred 1. novembrom leta 1918. med sedaj ju-goslovanskimi, oziroma avstrijskimi po-danjki. Te pogodbe ostanejo v splošnem v veljavi. Ali Jugoslavija ima pravico, da v splošnem interesu tako pogodbo razveljavi, vendar mora v tem slučaju jugoslovanska vlada ta svoj sklep na-znati avstrijski vladi šest mesecev po-tem, ko je mirovna pogodba stopila v veljavo. Tako razveljavljenje pa je ne-mogoče, ako Jugoslavija dovoli intere-siranemu Avstrijcu, da prebiva na naš-šem ozemlju. V slučaju, da bi tako raz-veljavljenje imelo za eno izmed strank za posledico znatno škodo, bo medna-rodno mešano razsodišče priznalo oškodovani stranki primerno odškodni-no, vendar se pri tem ne bo oziralo na odšli dobiček, temveč samo na stroške (angažiran kapital), ki jih je imela do-tična stranka. Kdo bo to odškodnino plačal, tega mirovna pogodba ne do-loča.

Pač pa določuje mirovna pogodba, da se z razsulom Avstrije prekinjajo vsi roki za sodne in druge pravne akte, od kojih izvršitve je odvisno varovanje ka-

ke pravice. Ti roki bodo pričeli teči znova šele tri mesece potem, ko bo mi-rovna pogodba stopila v veljavo.

To je v kratkem vse, kar je dele-gacija dosegla v prid našim interesom v Avstriji. Vem, da bi nekateri radi imeli več, zlasti, da bi poslali kratkoma na Dunaj voz, na katerem bi naložili naše vrednosti in jih odpeljali, kakor so to storili Italijani. Gotovo bi bilo to jako enostavno, ali na mirovni konferenci kaj podobnega ni mogoče doseči, ker Vam Angleži in Francozi takoj odgovo-rijo, da njihovi upniki čakajo že pet let, pa morajo vendar še vedno potpeti, da bodo torej tudi naši še lahko čakali nekaj mesecev. To je neprijetno, ali stvar se izpremeniti ne da.

Dr. Janko Hacin.

Atentat na valuto

Naša vlada v Beogradu je predlo-žila Narodnemu Predstavništvu zakon-ski načrt glede ustanovitve Narodne banke. Ta načrt je poln določb, ki bo-do imele za naše gospodarske prilike pogubne posledice. Toliko temeljitih na-pak je v tem načrtu, da jih ni mogoče v enem članku naštetj. Naj se omejim samo na nekatere.

Po predloženem načrtu bi obstoje-ča Srbska narodna banka kratko-malo razširila svoj delo-krog na celo kraljevino SHS, brez vsakega sodelovanja hrvatskih, bosanskih, dalmatinskih in slovenskih denarnih zavodov in drugih gospodar-skih faktorjev. Torej dve tretjini cele države bi bili iz Narodne banke popol-noma izločeni.

Druge kapitalna napaka tega načrta je, da bo banka izdajala dve vrsti bankovcev. V vseh državah, kjer obstoja enotna emisijska banka, obsto-ja tudi enoten denar. Mi pa bi imeli dvojen denar in sicer srbski dinar, ki bi bil krjt z zlatom in srebrom, in pa državni dinar, ki bi ne bil krjt.

O državnem dinarju je sicer rečeno, da bo krjt z državnimi gozdi, v odnošjih z inozemstvom pa ne bo to krjtje dosti zalezlo, tako da bo državni dinar v ino-zemstvu malo več veljal kakor avstrijs-ka krona. Krjtje srbskega dinarja pa bi se ustvarilo: 1.) z zlatom in srebrom in z drugim vrednotami, katere ima Srbska narodna banka in 2. s posojilom, katerega naj si najame naša država.

Jasno je, da bi po tem načrtu srbski dinar imel mnogo višji kurz kakor državni dinar. Kdor bo hotel kaj kupiti v tujini, si bo moral nabaviti srbski di-nar ker državni dinar bo imel jako ni-zek kurz v inozemstvu. Srbski dinar bo večinoma v Srbiji v prometu, ker s tem načrtom se pre-vzame stari dinar kot državno plačilno sredstvo. V pokrajinah bivše Avstro-Ogrske bo kurziral državni dinar. Ta dinar pride na ta način v promet, da se zamenja avstrijska krona z drž. dinarjem. Glede zamenjave za-hteva zak. načrt nekaj nečuvnega, za-hteva namreč od Narodnega predstavn-štva, naj pooblasti vlado, da ona določi kurz, po katerem naj se zamenja avstrijska kro-na z državnim dinarjem. Kakor se sliši, bi minister Ninčić za-menjal krono z dinarjem v razmerju 4 proti 1, ali pa še celo 5 proti 1. Za 5 kron bi dobili 1 državni dinar, ki bo v inozemstvu ravnotako malo pripoznan, kakor avstrijska krona. Jako verjetno je, da bo tudi pri nas in ne le v inozemstvu državni dinar ravnotako malo veljal, ka-kor krona.

nic. Preti nam nevarnost, da uniči Narodna banka našo lesno industrijo in trgo-vino.

Se druge temeljne napake so v tem načrtu, o katerih bomo še govorili. Za sedaj je treba v Narodnem predstavništvu napeti vse moči, da se prepreči ta zakonski načrt. Poslanci JDS so že izrekli svoje mnenje ter za-htevali, da se predvsem reši v parla-mentu valutno vprašanje. Šele potem ko bo ta stvar razjašniena, se bodo razgovarjali o ustanovitvi Narodne banke, ki mora odgovarjati vsem mo-dernim zahtevam. Emisijska banka mo-ra biti narodna, to je v njej morajo biti zastopani vsi deli našega naroda. Novi denar mora biti tak, da bo imel v inozemstvu visok kurz. Eksploata-cija gozdov mora biti neodvisna od Na-rodne banke. To so glavne točke, kate-re so stavili poslanci naše stranke.

Neprijetno vprašanje.

Beograd, 10. julija.

Današnji »Trgovinski glasnik« pi-še o kupčiji, ki je bila predčerašnjem predmetu debate v Narodnem predstavništvu ter vzbudila veliko po-zornost.

Narodni poslanec Milutin Sta-nojević je stavil na ministra za pre-hrano in obnovo zemlje dr. Ko-rošca vprašanje radi kupčije, ki io je pred kratkim sklenil za 6 milijonov frankov in svrho dobave raznovrstnega ameriškanskega blaga. Vpraševalec opozarja, da je ministrstvo, kojega naloga je preskrbeti narod z obleko in obutvijo, nakupilo mesto nujno po-trebnih stvari za 30 milijonov kron najraznovrstnejše hrane, katere nihče ne more razumeti zakaj naj služj. Med drugim je kupljenih 5 velikih zabojev svilenih bluz za ženske, 6 zabojev dragocenih kravat za moške, 5 zabojev igralnih kart za marjaš, tarok in pikle, 20 vagonov salam ter 200.000 kg raz-nega lepotečnega galanterijskega bla-ga kakor broše, lasnice in drugi žens-ki nakiti.

Posl. Stanojević je povdar-jal, da je ležalo to blago že več kot mesec dni v Solunu, da je bila nanj opozorjena trgovsko - obrtna zborni-ca v Zagrebu in v Beogradu, a da ni hotel ni eden trgovec kupiti teh stvari v celoti. Zanimali so se sicer trgovci za sladkor, kavo in podplate, ki so prišli s to pošiltnitvijo iz Amerike ter jih tudi odkupili in odvezli, a za druge stvari se niso zanimali. Le minister Korošec je nasledil ter sklenil po vzorcih, ki so bili na razpolago pri beogradski trgovski zbornici fiksno kup-čijo, od katere narod ne bo imel no-benega haska, ker med kupljeno robo menda ni ne ene za nago in boso pre-bivalstvo potrebne stvari. Poslanec Stanojević je povdarjal, da bi bilo bolje, ako bi minister kupil za 30 milijonov 10.000 volov, ker bi narod od njih kaj imel.

Minister Korošec je pojasnje-val potek sklenjanja pogodbe ter io opravičeval, vpraševalec se pa z nje-govim odgovorom ni zadovoljil in je izjavil, da vložj v zadevi interpelacijo, da bodo mogle o stvari izraziti svoje mnenje vse stranke v parlamentu. Ka-kor se čuje bo interpelat zahteval, da se napravi ministra za obnovo zemlje za 30 milijonsko kupčijo osebno odgo-vornega.

Vseučilišče v Ljubljani.

Dne 8. t. m. je izšel ta-le kraljev ukaz: »V imenu Njegovega Veličanstva Petra I. po milosti božji in volji naroda kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev, mi Aleksander, naslednik prestola, odre-jamo na predlog našega ministra pro-svete in zaslišanju našega ministrskega sveta: Minister prosvete se pooblašča, da predloži začasnemu Narodnemu Predstavništvu, sklicanemu na izredno zasedanje 1. marca 1919., v rešitev za-konsko predlogo o vseučilišču kraljev-stva Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani. Naš minister prosvete naj iz-vrši ta ukaz. — Aleksander s. r.

V Beogradu, dne 8. julija 1919. Mini-ster prosvete Ljuba Davidović je takoj drugi dan predložil Narodnemu Predstavništvu to-le zakonsko pred-logo:

Člen I.
 V Ljubljani se osnuje vseučilišče kraljevstva Srbov Hrvatov in Sloven-cev, ki ima pet fakultet: bogoslovno, pravniško, filozofska, tehniška in me-dicinska. Medicinska fakulteta bo imela dva prva pripravljalna letnika.

Člen II.
 Vse fakultete se otvorijo začetkoma šolskega leta 1919/20 in sicer: bogo-slovska, filozofska in pravniška v po-polnem obsegu, tehniška s prvimi in dru-gim letnikom, medicinska s prvim let-nikom.

Člen III.
 Dokler ne bo izdelan poseben zakon in uredba, se bo upravljalo vseučilišče v Ljubljani po zakonu in uredbah za vseučilišče kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev v Beogradu.

Člen IV.
 Ta zakon stopi v veljavo, čim ga podpiše kralj, obvezno moč pa dobiva, čim bo objavljen.
 Ta zakonski načrt je Narodno pred-stavnštvo dne 9. t. m. soglasno sprejelo v prvem čitanju, v drugem in tretjem pa ga sprejme te dni.

Politične vesti.

— Delo naših zaupnikov v deželni vladi. V dr. Žerjavovem poročilu se označuje zdravstvo kot zanemarjena panoga pri vladi. To je tudi opraviče-no. Najprej smo imeli poverjenika za zdravstvo in partibus infidelium, nato pa ta oddelek v vladi niti zastopan ni bil. In to v času, ko je bilo treba sa-pskrbeti, da Štajerska in Koroška, po-prej pokrajinska uprava, dobro pre-videta v novo državno upravo. Dejstvo, da je bilo v dobi naše avtonomije in do danes zdravstvo brez odgovornega po-litičnega eksponenta, je prineslo obilo škode pri sestavi proračuna. Opra-avičeno se torej lahko reče, da je bilo zdravstvo dokaj zanemarjeno.

— Prošnja sudrugoma Golouhu in Kopaču. Kakor izvem iz »Naprjaja«, je dne 9. julija sestanek socialističnih železničarjev sprejel po govornih gg. Golouha in Kopača resolucijo med drugim proti JDS in meni: »Shod pro-testira proti sistemu, ki ga je uvedla na železnici deželna vlada, zlasti pa njen podpredsednik dr. Žerjav, ki očitvno mnogo drži na tem (1), da opravlja sam vse persekucijske posle na železnici ter z neverjetno krutostjo rešuje sam vse tozadevne akte.« Dneš mi ni na tem, da gospoda Golouha vprašec, je - li koristno, da tržaški Slovenec ravno zdaj svojo domovino slika v pre-tiranih barvah, dasi dobro ve, da le malo vpgleda v sosednje države za-dostuje, da se prepriča vsak, da pri nas vlada največja politična svoboda. Da pa ne bo vendar kdo res mislil, da smo v Sloveniji sami rablji, ki pestijo nedolžne ljudi in ki koga na križ pribijajo, ker je slovenski socialist, po-zivljamo oba zgoraj imenovana gospo-da, da javno povesta: 1. Katere persekucijske posle na železnici opravlja dr. Žerjav? 2. Katere tozadevne akte je rešil sam z neverjetno krutostjo? 3. Ali in kako je dr. Žerjav uvedel na želez-nici persekucijski sistem. Vsaka trditve mora biti seveda z dokazi opremljena, na kar upam, da mi ne bo težko dokazati, da sta govornika nasledja napa-čnim informacijam. Oba gospoda napa-dalca sta napram meni že parkrat stro-go obojela take ljudi, ki s širjenjem neresnice in pretiravanjem v težkih ča-sih razburjajo lahkoverneže. Zato sem gotov, da bosta nemudoma prišla javno z dokazi na dan, ali pa bosta kot poš-te-na politična nasprotnika podala izjavo, da sta govorila na podlagi zlaganih informacij. — Dr. Žerjav.

— Proti plemenskemu šovinizmu. V seriji člankov »Centralizm ali sa-moupravne pokrajine«, ki jih priobčuje v »Obzorje« dr. Hinko Hinković, čitamo med drugim: »Srbija, srbski narod, predvsem pa legendarno junaštvo srb-skega vojnika, so toliko žrtvovali, pre-trpeli in učinili za naše ujedinjenje,

da bi ne smelo biti Hrvata, ki bi tega ne priznaval s neomejeno in najboljšo navdušenostjo. Kar se posebej tiče mojih osebnih čustev, mislim, da ne bo nihče, ki količikaj pozna moje javno delovanje, dvomil o njih. Ali so danes še potrebni kakšni dokazi, kako je za vse nas — Srbe, Hrvate in Slovence poguben vsak blestajoč plemenski šovinizem? Ne, mi ne smemo želiti Velike Srbije, kakor moramo najodločneje odklanjati tudi Veliko Hrvatsko. Jedna, kakor druga bi bili mrtvorojno de- te. Pri krških pogajanjih je položila kraljevina Srbija po svojih poklicanih predstaviteljih na oltar domovine največje žrtve za naše ujedinjenje, žrtve, kakršno si jedva moremo predstavljati. Izjavila je, da na pragu naše ujedinjene domovine ostavlja svojo državo in ustavno obilježje, plod stoletnih njenih junaških in krvavih borb. Odrkla se je velikodušno sama svoje državnosti. Z ozirom na to ni moglo biti govora o tem, da mi z Avstro - Ogrske stopimo v kraljevino Srbijo, niti o tem, da se njena ustava razširi na nas, marveč da ona in mi skupno s svojo svobodno voljo zgradimo in utemeljimo novo državo, v katero vstopimo vsi kot absolutno ravnopravni člani. Samo na takšnem temelju moremo zgraditi in si zagurati srečno bodočnost.

— Čestitamo na velikem uspehu! Velik uspeh SLS v Beogradu! Ko je bilo vseučiliško vprašanje vsled neumnega dela vseučiliške komisije, podprte od poslancev JDS pri naši stranki pripadajočem ministru za pravo, Davidoviču, že srečno završeno, je nastopila SLS z reklamnim bobnom. Junaško se je zaletela v odprta vrata in gled, uspeh je tu. Vseučiliške kljub temu dobimo. Prav tako imenitno je službeno poročilo Jugoslovanskega kluba v današnjem »Slovencu« o njegovih uspehih glede črnomaljske afere. Treba se je spomniti, kakšne zahteve je ta klub še pred dvema tednoma stavil in v »Slovencu« javno zagovarjal. Refrain je bil: črnomaljskega glavarja treba zopet vpostaviti, po dr. Zerjavu pa odstaviti. Po 14. dnehi se pesem drugače glasi: črnomaljski glavar je odstranjen in je »Sel« na dopust. Rekonstrukcija deželne vlade ni mogoča potom odstavitve, temveč le po dogovoru strank. Tako je glasom današnjega »Slovenca« Pribičević povedal osebno Jugoslovanskemu klubu. Po vsej človeški logiki bi človek mislil, da je bilo hudo grenko iz usi toliko opsovane Pribičevića sprejeti do gladko odklonitev klerikalnega bojnega programa. V resnici pa je Jugoslovanski klub izdal buletin, da je operacija dobro potekala in da je bolnik zadovoljen potem, ko mu je bila noga odrezana. Tudi Nemčija pravi, da je zadovoljna, da je podpisala mir. Tako imamo danes redko veselje, da smo zadovoljni vsi: Mi, ker je klerikalni napad na celi črti odbit, klerikalci pa vsaj glasom svoje službene izjave, da je zadeva v medsebojno zadovoljnost poravnana.

Organizacija JDS na Štajerskem je mestoma še zelo slabo razvita. Razdelitev v celjsko in mariborsko okrožje je podana samoposebi. Treba samo intenzivnejša organizatoričnega dela iz omenjenih dveh central. Rečj moram, da je Maribor storil v tem pogledu dosti več, ko Celje, kjer nas še čaka mnogo dela. Ne bom trdil, da je krtiva neuspem samo manjša prožnost in manjša delavnost. Odkrito moramo obtožiti vse naše naše inteligentne zaupnike po deželi, da store vse premalo. Vzroke tej nedelavnosti je iskati v precejšnji komoditeti in oni zastareli napačni misli, da mora vse delo in vse politično življenje po naši deželi sloneti na ramah političnih delavcev iz Celja. Program naše demokratske stranke zahteva globoko delitev dela, ki je v najtesnejši zvezi s prosperitvijo naše JDS in objednem v smislu preustroja naše stranke v tej smeri, da pridejo kmečki ter sploh podeželniki činitelji v stranki sami do moči in odgovarjajoče veljave. Po tej preosnovi se izvrše kakor že znano v najkrajšem času volitve v izvrševalni odbor stranke. Pozivamo vse naše zaupnike, da grede nemudoma na delo in popravijo zamujeno. V nedeljo 27. julija se vrši v Celju okrožni strankin zbor, do tedaj je še časa govori, da se osnujejo nove kraljevine organizacije po vsem celjskem okrožju in da se manj delavne ožive in okrepe z novim članstvom.

Učitelj v Spodnji Hrušici pri Ljubljani je začel gonjo proti Sokolstvu, namesto da bi otroke v šoli poučeval v šolskih predmetih, jih pa hujška in jim prepoveduje, da ne smejo stopati k sokolskemu naraščanju. Temveč jih napeljuje nato, da morajo vsi pristopiti k Orlom, posebno pa ženski naraščanju. Mi mislimo, da je šola za pouk in za agitacijo. Naj se učitelj rajši pobriga, da se bodo otroci kaj naučili.

— Belgijski list proti Slovanom. V dnevniku »Nation Belge« prbučuje Bainville članek, v katerem pravi med drugim: »Zakaj se hoče Italiji odreči dalmatinska obala? Zakaj se hoče Romune oropati Banata v nasprotju s svojočasno sklenjeno pogodbo? Pač zato, ker živa Jugoslavija povsodi neumljive simpatije. Docela se pozabljajo, da so bili Jugoslavi in naj se že imenujejo Slovenci, Hrvati ali Bošnjaki listi, ki so se pod avstrijskimi

zastavami borili proti Antanti še v času, ko sta bili Italija in Romunija že dolgo zaveznici zapadnih držav. Kljub temu se Slovani povsodi protežirajo in naj bodo ti Slovani iz Zagreba ali iz Moskve. Povsodi so Slovani dobrovoljni. Slavofilstvo sedaj prevladuje v evropski politiki. — »Nation Belge« je list, ki dobiva dobro krmo iz italijanskih vladnih jasl. Zato se ni čuditi, da piše v takšnem tonu o slovanofilstvu.

— Odpoklic francoskih čet iz Italije. Našo vest, da namerava Francija odpoklicati svoje čete iz Italije, potrjuje tudi »L'Intransigent«, ki javlja, da se pripravljajo francoske brigade, ki so nastanjene v Bresciji, Padovi in Livorniu, da zapuste Italijo.

— Republikanska stranka za Juljsko Benečijo je priredila v nedeljo 13. julija v Trstu svoj kongres, na katerem se je izvolilo predsedstvo in razpravljalo o organizaciji republikanske stranke. Na kongresu so se razmotrivala različna politična vprašanja predvsem pa so se posvetovali o stališču republikanske stranke napram Slovincem in Hrvatom, ki imajo pripasti Italiji. O tem vprašanju je referiral Scoochi.

— Svetovna liga mladine — »Weltjugendliga« se ustanavlja na Dunaju (Wien L. Mölkerbastei 10). Ima namen zbrati vse vseučilišnike sveta v skupni organizaciji ter hoče izpolniti zvezo narodov, oziroma zvezo držav z zvezo duhov. Nimamo natančnih podatkov o tej organizaciji, zdi pa se nam, da je ta liga mladine podjetje, ki zasleduje tajne nemške cilje. Naša mladina naj bo oprezna in naj se ne da speljati na nemške li-manice.

MINISTRSKI SVET.

Beograd, 13. julija. (Zakasnelo.) V petek se je vršila dopolne seja ministrskega sveta pod predsedstvom ministrskega predsednika Stojana Pročića, ki je podal rezultat potovanja naših ministrov v Pariz. V Parizu so imeli naši ministri dolgo konferenco s francoskim ministrskim predsednikom Clemenceaum, kateremu so izročili memorandum o našem slabem ekonomskem in finančialnem položaju. Sestanek naših ministrov s Clemenceaum je imel ta cilj, da dobimo za porušenjo Srbijo in Crno goro tem večjo odškodnino in da se nam izplača v tu svrhe takoj sedaj čim večja vsota. Naši ministri so zahtevali 2 milijardi frankov v zlatu in je Clemenceau odgovoril, da so tudi finance Francije v zglo slabem stanju in da bodo vsote, ki jih mora Nemčija plačati v razmerju z efektivnimi stroški francoskega budžeta, le malenkostne. Francija bo upoštevala velike zasluge, ki jih ima Srbija v svetovni vojni, zato pa se bo naši kraljevine izplačala v najkrajšem času čim večja vsota na račun vojne odškodnine. — Kraji naše kraljevine iz bivše avstro - ogrske monarhije morajo plačati predvojne dolžove, tribut za osvobojenje in pa zastaviti svoje narodno premoženje. Vsota, ki jo moramo plačati, bo malo manjša od 3 milijard frankov v zlatu. To vsoto moramo plačati mednarodnemu fondu za reparacije, a Srbija bodi vojno odškodnino direktno od tega fonda. V obliki prvih 5 let ne bomo plačali za to vsoto od nekaj manj kot 3 milijard frankov v zlatu nikakih obresti, pozneje pa moramo plačati obresti in amortizacijsko kvoto, tako, da bo dolg v 30. letih izplačan.

NOV »KOMPROMISNI« PREDLOG LAHOV.

Pariz, 13. julija. (Zakasnelo.) Kakor poročajo iz merodajnih krogov, je preložila pred nekaj dnevi italijanska delegacija jugoslovanski delegaciji v Parizu nekaj »kompromisni« predlog za rešitev jadranskega problema, po katerem bi nam Italija priznala vzhodno Istru z Reko in celo Dalmacijo, a zahtevala kot kompenzacijo Kotor z okolico in Lovčeno. Naša delegacija je odklonila ta »kompromisni« predlog in stoji slej ko prej na stališču, da se nam mora dati na Jadranu one meje, ki jih je naša delegacija označila kot zadnje popuščanje.

USTAVLJEN LIST.

Zagreb, 14. julija. »Narodne Novine« priobčujajo naredbo bana, po kateri se ustavi izdajanje in razširjenje periodičnega časopisa »Dom in šola«, ki ga izdaja knjigarna Stipe in Marije Radića v Zagrebu, ker njegova vsebina ogrožava javni mir in red.

CARINA NA SOL.

Zagreb, 14. julija. »Narodne Novine« prinašajo razglas delegata finančnega ministra, da je treba za sol, ki se uvozi iz inozemstva, plačati za 100 kg po 17 dinarjev 60 para v zlatu monopolne takse, to je 73 K 92 vin. žigosanih avstro - ogrskih bankovcev po kurzu 100 dinarjev v zlatu = 420 kron v žigosanih bankovcih.

»FRANCOSKI BLAGDAN« V ZAGREBU.

Zagreb, 14. julija. Danes se je tu slovesno obhajal francoski narodni blagdan. Ob 8. zjutraj se je zbrala francoska posadka, sestojča iz francoskih rednih ter kolonijalnih čet, kakor tudi iz konjenice, na Jelačićevem trgu. Zbrali so se poveljniki tet čet ter ogromno občinstva ter predstojniki raznih civilnih in vojaških oblasti, med njimi ban dr. Palečić, poveljnik savske divizije general Matić, nadškof dr. Bauer in drugi. Vršila se je nato parada pred poveljnikom francoskih čet, kakor se je vršila dekoracija častnikov

in moštva. Prvi je prejel veliki križ za vojne zasluge pomorski kapetan Mažuranič, zapovednik naših monitorjev pred Budimpešto, kjer je rešil ne samo ugled - jugoslovanskih mornarjev, ampak čast Antante sploh ter pri tem zadobil tudi težke rane. Zapovednik francoskih čet je čestital kapetanu na visokem odlikovanju, zbrano občinstvo pa mu je priridilo pristrčne ovacije. Nato so bili odlikovani še ostali francoski častniki in moštvo, nakar se je vršilo defiliranje pred odlikovanci. Občinstvo je ves čas prirejalo častnikom in moštvu zmagoslavne francoske armade, posebno pa tako visoko počaščanemu kapetanu naše mornarice, Mažuraniču, pristrčne ovacije.

Neodrešena domovina.

POLOŽAJ V TRSTU. LDU, Trst, 11. julija. Tržaški gubernator je z dekretom od 7. t. m. odredil, da se morajo cene za živila in druge one predmete in potrebščine, ki služijo posredno ali neposredno za življenje, znižati za 30% in cene za jedi in pičaje v gostilnah, kavarnah in javnih lokalih za 40%. Noben trgovec ali obrtnik ne sme zapreti svojega obrata preden ne objavi ta svoj namen vsaj tri dni prete politični oblasti, ki sme ukrepati glede uporabe blaga v dotičnem obratu. Kršitelji te odredbe bodo kaznovani z zaporom do 6 mesecev in z globami do 10.000 lir.

LDU, Trst, 11. julija. Z ozirom na oblastveno odrejeno znižanje cen živil in življenjskih potrebščin, sta politična odbora socialno - demokratske stranke in strokovna organizacija v Trstu na svojem sestanku od 8. t. m. sklenila resolucijo, ki smatra to znižanje za nezadostno. Vendar iz vzame kakor provizorično odredbo na znanje z ozirom na sklepe centralne socialno-demokratske stranke v Italiji, ki priporoča zbirati vse proletarske sile za velike mednarodne manifestacije, določene na 20.—21. julija (splošna protestna stavka) ter si pridržuje zopet v primerem hipu povzeti agitacijo, ne samo za jedinstavno znižanje cen, nego v svrhu, da se rešijo obširni in zamotani socialno - gospodarski problemi z namenom, da se sedanio buržoazijsko razmerje spremeni v komunistično razmerje. V političnem oziru zahteva nadaljna resolucija političnega odbora in strokovnih organizacij tržaške socialno-demokratske stranke, da mora biti tržaški mestni odbor takoj odstavljen, ker se je pokazal popolnoma nezmožnega, da bi rešil vsaj provizorično le eden onih mnogobrojnih občinskih problemov, ki zahtevajo najnujnejše rešitve.

AMERIKANCI IN REKA.

LDU, Lyon, 13. julija. (DKU. — Brezžično.) Ameriška oklopna križarka »Pittsburg« se je odpeljala proti Reki. Boljševizem v Furlaniji. V Pierisu v Furlaniji je bilo proti koncu junija aretiranih šest furlanskih mladeničev, ki so vsiklikali: »Živio socializem!« »Živela prostost!« — kakor je trdila obtožba — tudi: »Živio Ljening, in »Živio boljševizem!« Zraven tega so prepevali delavsko himno in druge socialistične pesmi. Na razpravi v Trstu je karabinjer izjavil, da se mu le zdi, da so padli tudi vsiklikali kot »Živio boljševizem«, vsled česar jim krivdva ni bila dokazana in je bilo vseh šest mladeničev na predlog zagovornika, kojemu se je pridružil tudi vojaški odvetnik, oproščeni.

Prepovedan izvoz zasedenega ozemlja. Civilni komisariat za mesto Trst in okolice je po guvernerjevem nalogu razglasil, da je začasno ustavljen vsak izvoz blaga v inozemstvo; dovoljenja, ki so bila že poprej izdana, ostanejo v veljavi.

Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

WILSON O MIROVNI POGODBI Z NEMČIJO.

LDU, Lyon, 13. julija. (DKU. — Brezžično.) Iz Washingtona poročajo: Ob predložitvi mirovne pogodbe ameriškega senatu je predsednik Wilson v svojem govoru izjavil: »Menim, da mirovna pogodba v splošnem odgovarja mojim 14 točkam. Evropa je udeležba Amerike na mirovni konferenci z veseljem sprejela, ker je vedela, da je ta udeležba nesebična. Zveza narodov je potrebna kot orodje snujočega se novega reda.« Glede mirovne pogodbe z Nemčijo je omenil, da so zadeli na težkoče, ki bi bile brez malih kompromisov nepremagljive. Pogodba na taka, kakor bi si je želela ameriška in druge delegacije, toda ti neizogibni kompromis ne kršijo nikakih načel. Mirovna konferenca je na znanjih 14 točk popolnoma pristala, dasi je morala upoštevati dejstva, izhajajočega iz mednarodnega položaja.

IZROČITEV NEMŠKEGA CESARJA.

LDU, Berlin, 14. julija. (ČTU.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Holandske, da je po izven uradnih pogajanjih z entento Holandska vlada privolila, izročiti cesarja Viljema. Akt izročitve se ima izvršiti v Haagu. Nobenega obzira z madžarskimi boljševiki.

LDU, Nauen, 13. julija. (Brezžično.) »L'Independance Roumaine« po-

roča, da je brzojavil general Franchet generalu Pelleju kot vrhovnemu poveljniku českoslovanskih čet, naj se z madžarsko vlado več ne pogaja. Baje je dobil Franchet od mirovne konference najboljšejša pooblastila, da nastopa proti sovjetski Madžarski. Pozval bo sovjetsko vlado še enkrat, da odstopi, če se to ne zgodi, začne z vojaškimi operacijami. Za poveljnika ogrskih protivladnih čet je bil imenovan general Kratochvil.

LDU, Nauen, 13. julija. (Brezžično.) V krogih antantnih misij sodilo, da je bila poslednja ofenziva proti Madžarski ustavljena, ker sta Anglija in Amerika pričakovali, da Bela Kun s svojim sistemom ne bo segal preko madžarskih mej. Ker pa skuša Bela Kun izzvati prevrate tudi v sosednjih državah, uvidevajo zavezanci nujnost, nastopiti proti njemu z oboroženo silo, s čemer soglašate zdaj tudi Amerika in Anglija. Proti Madžarski namenjene čete sestoje po uradni objavi francoskega vrhovnega poveljstva iz 70 tisoč Romanov, 36.000 francoskih kolonijalcev, 30.000 Čehoslovakov, 12.000 Jugoslovancev in 20.000 protivladnih Madžarov. Razum teh se pričakuje tudi še italijanske udeležbe.

Okrožni zlet sokolskih društev Zgornjega in Spodnjega Posavja v Radeče. Vsa sokolska društva Zgornjega in Spodnjega Posavja poletijo dne 17. avgusta na okrožni zlet v Radeče pri Zidanem mostu. Vspored nastopov je zelo obsežen. Proizvajale se bodo proste vaje in sicer dunajske, ljubljanske in šolskega naraščaja, nastopilo bo več vrst na orodjih, posebej uzorna vrsta 10 telovadcev in objubile so tudi nastop članice Hrvatskega Sokola iz Zagreba z vajami z loki.

Začetek telovadbe ob 2 uri popoldne, Zveza z vlaki je za prihod in odhod prikladna, saj leži trg Radeče na križišču železnice iz Maribora, Ljubljane in Zagreba.

Vsem udeležnikom se bo nudila popolna postrežba. Odbor.

Ustanovitev Sokola na Brezovici. V nedeljo, 13. t. m. je doživela tudi Brezovica svoj sokolski praznik. Ustanovila se je tamkaj Sokol in od vseh strani so prihitala bratska društva župe Ljubljana, da prisostvujejo pri krstitvi društva. Iz Ljubljane je prispel poseben vlak z nebroj Sokoli in občinstvom, mnogo jih je došlo tudi peš, pa tudi iz Vrhnike je prispelo obilo posetnikov. Slavlja ustanovitve so se udeležila društva: ljubljanski, šišenski, viški Sokol, Primorski sokolski krožek, Sokol Vrhnika z zastavo in Sokol iz Notranjih Goric. Prostor, kjer se je vršila »avnost, je bil v vsakem pogledu premajhen za navel obinštva. Telovadba, zlasti ona brezoviška naraščaja, je izborna uspela ter navdušila se ono malo številno mladežev, ko so videli tako krasne uspehe. Telovadbe se je udeležil naraščaj Sokola iz Notranjih Goric, vrsta ljubljanskega Sokola, Sokolice in šešenski Sokol. Izvajanje prostih vaj, kakor tudi orodne telovadbe je izzvalo burno odobravanje. Po končani telovadbi je nagovoril zbrane Sokole in Sokolice podstarela ljubljanskega Sokola br. B. Drenik, za njim pa učitelj Smole, poudarjajoč pomen slavlja in navdušujoč brate k novemu delu. Po telovadbi se je vršila veselica, ki je istotako sijajno uspela ter prinesla mlademu društvu, ki je lahko ponosno na svoj prvi uspeh, tudi zadostnih gmotnih sredstev za nadaljni razvoj. Ob 49. uri so ljubljanska društva zapustila Brezovico v trdni veri, da ni bil dan brezploden, da se je marveč zasejalo novo sokolsko seme, ki bo s časom rodilo na tem polju še lepe sadove. — Na zdar!

Zensko telovadno društvo v »Mladiki« ima odslej telovadbo v ponedeljek in petek od pol 6. do 7. zvečer.

Dnevne vesti.

Načelnik ministristva prosvete v Beogradu gospod dr. Vladimir Petković, se je mudil zadnja dva dneva v Ljubljani. Kot referenta za visoke šole, ki je zlasti zadnji teden sodeloval pri pospešitvi ugodne rešitve vseučilišča v Ljubljani, pozdravilo ga je predsedstvo naše vseučiliške komisije z nekaterimi člani komisije kar najtopleje. Iz temeljitega razgovora o dosedanjih in bodočih korakih za otvoritev vseh fakultet v jeseni, dobili so vsi prijetno prepričanje, da ministristvo prosvete podpira z vso močjo naše stremljenje, za najvišjimi kulturnimi cilji. Gospod načelnik dr. Petković je včeraj odpotoval s svojo rodinjo na Bled, kjer se hoče privrkat po petih letih neumorne dela in tudi prognanstva odpočiti za nekaj tednov. Željmo mu od srca najprijetnejšega odmora!

Nova imena ljubljanskih vojašnic. Vstred odredbe IV. armijske oblasti se prekrste imena ljubljanskih vojašnic in sicer bivša domobranska vojašnica v vojašnico kralja Petra I. topničarska pa v vojašnico prestolonaslednika Aleksandra.

Prekrstitev ljubljanskih ulic. Včeraj popoldne se je vršila na magistratu

anketa o prekrstitvi nekaterih ljubljanskih ulic in trgov. Sklenilo se je predlagati občinskemu svetu, da se prekrsti te-le ulice in trgi: Fran Josipa cesta — Aleksandrova cesta, Fran Josipova cesta — Vojvode Mišića cesta, Jubilejni most — Zmajski most, Nova ulica — Kersnikova ulica, Hrvatski trg — Jugoslovanski trg, Slovenski trg — Krekov trg. Nam se zdi, da nekatera nova imena niso baš srečno izbrana. Sicer pa bo imel v tem vprašanju odločilno besedo še občinski svet.

† Dr. Franc Simončič. Včeraj, 14. julija je umrl v Gornji Radgoni bivši bibliotekar dunajske vseučiliške knjižnice, dr. Fr. Simončič. Našim vseučiliškim, ki so v osemdesetih in devetdesetih letih študirali na Dunaju, je blagi pokojnik še gotovo v dobrem spominu, ko jim je pomagal kot edini slovenski uradnik na tem zavodu, ali pa so se v začetku meseca pri njem oglašali za Radogojve podpore. Bil je ustanovnik slov. akad. podpornih društev na Dunaju, v Gradcu, v Pragi ter je nesebično podpiral po svojih močeh vsako narodno podjetje. — Dr. Simončič se je rodil 2. okt. 1847 v Ivanjkovcih pri Svetinjah, v raju Slov. gorc. Po končan študiju na graškem vseučilišču je vstopil v joanejsko knjižnico, l. 1878 je bil imenovan na dunajsko vseučiliško knjižnico, kjer je služboval do svoje upokojitve l. 1906. Kot Slovancu so odkazovali najtežje delo; selitev knjižnice v nove prostore, revizija novega kataloga, vse to je ležalo povečini na njegovih ramenih. Pomagal je raznim znanstvenikom pri nabiranju gradiva in literature, za lastno delo torej ni preostajalo mnogo časa. Za Sumanovo knjigo »Die Slovenen« je napisal pregled slovenske književnosti. V Kresu je priobčeval književna poročila, bil je sodrudek v prvih letih »Ljublj. zvonu«, v matičnem Letopisu je objavil »Prisege ljubljanskega mesta« (1884), z Jak. Meškom je izdal knjigo o dr. Greg. I. Plohu, oddaljenem svojem sodniku, čigar ustanovo je užival ves čas svojih študij. Najznamenitejše Simončičovo delo pa ostane »Slovenska bibliografija«, naš knjigopis od 1500—1900, ki ga je izdala Slov. matiča v treh snopiščih, sad 25letnega neumornega zbiranja. — Po mnogih neprilikah življenja mirno počivaj, vrlj narodnjak, ob strani ljubljene hčerke in unuknje!

Zbirka za invalide. Orožništvo je za junake, ki so padli v bojih na naši severni meji ali pa postali invalidi, ustanovilo zbirko, katere znesek je 20.719 K 12 v. V posnemanje te hvalevredne in človekoljubne ustanove, obračamo se na rodoljubno občinstvo v prošnjo, naj bi najizdatnejše prišlo v pomoč tem našim prvim mučenikom, ki so svoje življenje ali pa zdravje žrtvovali v korist naše osvobodene domovine. Sprejet bo z zahvalnostjo vsak, tudi najmanji prispevek pri dravski diviziji, brambni oddelek v Ljubljani. Iz že nabrane in še prispevajočih svot, se bodo nakazale podpore revnim in potrebnim svojem padlim junakov odnosno invalidom, kateri so se po 1. novembru 1918 bojevali na Koroskem, Štajerskem ali Ogrskem. Prošnje za podpore iz teh prispevkov, opremljene z vojaškim in ubožnim poročilom ter z družinskim matičnim poročilom, naj se naslovijo na brambni oddelek dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

Popravek. Z ozirom na včeraj objavljeno poročilo o zrelostnih izpitih na realkj prikomnimo, da je napravil Turk Stane maturo z odliko.

Pod državno nadzorstvo je dala vlada knjigarno in tiskarno Ferdinand Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani. Za nadzornika je imenovan dr. Marij Krmpotič.

Odprava cenzure v naši kraljevini. Kakor nam poročajo, se lahko odslej pisma, navadna ali priporočena, zalepljajo, ker je odpravljena pisemska cenzura za vso našo državo.

Zahvala. Da se je moglo za god Njegovega Veličanstva kralja Petra I. poslopje bivše Kazine, kjer je nastaniena komanda dravske divizijske oblasti, primerno okrasiti in razsvetljiti, gre v prvi vrsti zasluga tukajšnji domači elektrotehnični tvrdki Janko Pogačarja, katera je dala vse potrebni material in žarnice brezplačno na razpolago ter ji bodi tem potom izrečena najsrčnejša zahvala.

»Pojdimo v Prago!« Pod tem naslovom priobčuje prof. trgovske akademije v Zagrebu dr. Drag. Prohaska poziv, naj bi jugoslovanska mladina trgovskih šol hodila v Prago študirat. »Odzovite se tovariši vseh trgovskih akademij! Obrnite se do svojih šolskih oblasti, pišite agitačne članke v dnevnih listih, zahtevajte od trgovskih društev in zbornice podpore! Povedite se seboj tudi abiturijente tega leta! Ne puščajte jih, da tako neinformirani o svetu sedejo v male razmere, da bodo iz njih samo bančni pomočniki! Pozovite jih, da se z nadaljnjimi študijami

na Češkem pripravijo za samostalno vodstvo številnih nam domačih industrijskih in trgovskih večjih podjetij. Rudarsko glavarstvo v Ljubljani potrebuje podatke o proizvajanju mlinarskih kamnov v Sloveniji (kraj, kmažna, možnost povečanja, vrsta kmažna, kvaliteta, cena, komunikacijske razmere, lastnik kamenoloma). Interesanti naj nemudoma poročajo. Za brezplačni ponatis se prosil.

Obupno stanje naših internirancev v Gmündu. Interniranci v Gmündu so pošle naši vladi obupno prošnjo za rešitev, iz katere posnemamo: »Kakor ravno izvemo, so nemški interniranci iz Rožeka in okolice, ki bi bili že prišli v poštev v zameno za nas, že doma in na prostem po jedva enomesečnem interniranju, dočim smo mi že več kakor 10 tednov še vedno internirani. Kakor slišimo ravnokar, se govori tam, da so razen treh gosposčin (Fani in Kati Arnejo in Adele Schaffer) te davno na prostem tudi dr. Val. Rožič in Mat. Vošpernik, prvi iz Celovca, drugi iz Vernberga, kar pa ni res. Interniranci smo do sedaj še vedno: Ferjančič Viktor, trgovec iz Celovca; Gabriel Miha, mizar in gostilničar v St. Janžu; Pasarič Martin, trgovec iz Bistrice v R.; Paul Janko, posestnikov sin iz Rožeka; dr. Pirnat Ferd., odvet. konc. iz Celovca; Renko Josip, trgovec iz Borovca; dr. Rožič Val., filozof iz Celovca; Schaller Janko, pos. sin iz Logaveš; Schleicher Miha, pos. in gostilničar iz Logaveš; Tauer Konrad, železniški delavec iz Sinčevasi; Vošpernik Matija, posestnik iz Vernberga; Zenz Miha, mizar iz St. Jakoba v R. Docela zbežani in obupani čakamo dan za dnevom rešitve liki verne duše v vicah, toda do sedaj čakamo zaman in smo v svoji nervoznosti in v svojem obupu v dvomu, da ve naša vlada o našem stanju. Nemci so znali lagati, n. pr. Angležu vredi pesek v oči s tem, da so neposredno pred prihodom Angležev nam dali posteljno perilo in pripravili Angleže do tega, da so povpraševali vsakega izmed nas le za sedanje pritožbe in težnje, ne pa za pritožbe posameznika v obče in za preteklost. Povdarjamo, da smo izgubili in prvem hipu zaupanje napram Angležem, to že zaradi tega, ker je bil prvi odgovor: »Ste pač interniranci in na našo pritožbo, da je prepovedano govoriti z obiskom drugače, kakor nemško v navzočnosti orožnika, da je to tudi tako na Angleškem. Ko je Anglež vprašal za petega ali šestega je proti drugemu hladnokrvno rekel: Kaj ne, tudi vi imate samo to pritožbo, da ste lažni?« ter pri tem ironično pripomnil, da razen enega ne izgledamo sestradani. Za take komisije se tudi kot interniranci zahvalimo. Dva orožnika, včasih celo več, nas stražita oborožena dan in noč, sem in tja je prišel orožnik celo ponoči pogledat vsakega na ležišču in kalil tako ob dveh v noči spanje in mir, katerega itak vsakdo izmed nas potrebuje in katerega si želi vsaj ponoči, da pozabi svoje gorje, svoje obupno stanje. Do zob oborožen orožnik nas žene na sprehod, pri katerem čujemo od kmetov, ki delajo na polju: »Was treibens denn da für Kunden?« Da bi se Nemcem pri nas tako godilo, dozdeva se nam povsem neverjetno. Vse dosedanje prošnje so bile zaman. Se enkrat se obračamo na svojo vlado s prošnjo, da nas vendar enkrat reši in oprosti, sicer bi morali v svojem obupu misliti, da se vlada za svoje podanike ne briga tako, kakor nemška vlada za svoje. — Gmünd, dne 9. julija 1919. Podpisi.

Finančna straža na Kranjskem še vedno rabi za pečenje žgálnih priprav nemške pečatnike. Čas bi že bil, da se to odpravi.

Prošnja begunskega sosveta v Ljubljani. Srednje šole so končale svoje šolsko leto, tudi na visokih šolah se sklepajo predavanja. Dijaki in vsučilniški begunci se povrnejo nekateri na svoje domove v okupirano ozemlje, drugi odidejo k svojem - beguncem v jugoslovanskih, morda tudi drugih deželah, mnogo izmed njih pa bo brez doma in strehe iskalo kake službe za počitnice ali pa zatočišča pri dobrih in usmiljenih ljudeh. Tem je treba nujno pomagati in jim preskrbeti zavetišča za počitnice. — Prosimo premožne slovenske rojake in družine, zlasti na deželi, katerim je bila usoda med vojsko milejša kot siromakom beguncem, da vsprejmejo pod svojo gostoljubno streho in v hrano in stanovanje te beguncedijake, morda protj temu, da jim nadzirajo ali podučujejo deco ali opravljajo kako lažje duševno delo, za katero so sposobni, ter nam naznanijo čimprej svoje natančne naslove. Svoje naslove naj nam pošljejo tudi dijaki in vsučilniški begunci, ki so brez strehe in preskrbe med počitnicami. — Begunski sosvet v Ljubljani, Pražakova ulica 3/1.

Od bivše a-o, vojne mornarice se nahajata križarki »Tegethoff« in »Franz Ferdinand« v Benetkah, nekatero križarko tipa »Erzherzog« v Kotoru v francoskih rokah; križarko tipa »Zriny« in »Radetzky« v Splitu v rokah Amerikancev, tri nemoderne bojne ladje drugega razreda v Poli. Stare ladje so razdeljene med Francozi in Italijani. Dve lahki križarki tipa Hel-

goland imajo Francozi v Kotoru; križarki »Port Said« in »Spaunc« se nahajata v laških rokah. Od torpednih lovcov tipa »Tatra« imajo štiri Francozi in istotoliko Italijani. Med Italijani in Francozi so razdeljeni tudi starejši torpedni lovci, 15 po številu. Od pedesetih torpedovk imajo v rokah večji del Lahi, ostanek pa Francozi. V laških pristaniščih se nahaja skupno nad dve tretjini vse avstrijske flote. — Ladje do sedaj še niso definitivno last ene ali druge zaveznice. Lahi se vsled tega boje, da jim ta mastni plen, rezultat njihove »zmage«, ne uide. Zavezniki namreč do sedaj še niso jedini, kaj naj se zgodi z zaplenjenimi brodovji. Dočim je Anglija, Amerika in Japonska mnenja, da se naj brodovje potopi, se upirata temu Francija in Italija. Poslednja bi rada videla, da se brodovje demolira in jeklo porabi, ali pa da se razdelijo ladje v kritje izgub tekom vojne med posameznimi vezilami. Nikakor pa ne misli podpirati onega anglo-ameriškega načrta razdeliti brodovje tako, da bi dobile gotov del tudi male države. Oboroževati Jugoslavijo!

Skupščina jugoslovanskih akademikov, ki bi se morala vršiti meseca oktobra v Splitu, je bila za letos odložena vsled težavnih političnih odnosov.

Poziv. Rezervni podporočnik Anton Kalan se nujno pozivlja, da se zgleda pri komandi mesta.

Nemški poštni pečat ima še vedno lukovška pošta (Lukowitz) natesto Lukovica. Skrajni čas bi že bil, da bi zginil nemški pečat in z njim stari sistem stare Avstrije. Lukovčani, kakor tudi cela okolica želimo, da bi si tukajšnji poštni urad nabavil slovenski pečat, da bi bil na njem razviden dan vplacila, ker na nemškem pečatu tega ni.

Sramota. V pisarni županstva v Kropi še vedno vise slike avstrijskega cesarja Franca Jožefa, nemškega cesarja Viljema, bolgarskega kralja Ferdinanda in turškega sultana Mehmeda. Neverjetno! Ali pričakujeta gospod župan in njegov oproda, župnik Oblak, oba strastna šušteršičeva vstajanja zapadle Avstrije? Na to pač čakata zaman. Pristojna oblast naj poskrbi, da takoj izginijo one slike iz občinske pisarne in se nadomeste s slikami kralja Petra in regenta Aleksandra. Pričakujemo to z vso gotovostjo.

Dobrna pri Celju. Ujma. V nedeljo, 13. t. m. sta naznanjala grom in piš hudo uro. Med strašnim nalivom se vsuje toča, ki je na še nežnih rastlinah napravila izdatne škode, posebno žito in vinogradi so veliko trpeli. Narasla voda je nižave preplavila, a ob bregovih pa odnesla z njih rodovitno zemljo. Komaj smo čakali na novi pridelek, ali kakor se kaže, nam ga je ujma veliko uničila.

St. Vid-Grobelno. Dne 8. julija je postal žrtva črnih koz tukajšnji posestnik, trgovec in gostilničar Ivan Znidar. Srečno je preстал vojno službo ter se vrnil domov z novimi nadami in upi — a krata smrt mu je po kratkih dneh prestrigla nit življenja v najljepši moški dobi. Bil je vnet narodnjak in zvest podpornik narodnih društev. Na grobu so mu zapeli prijatelji. Bil je splošno priljubljen ter je njegova izguba vsem bridka. Počivaj sladko, dragi Ivo, v domači grudi!

Grozen umor enajstletne deklice v Trzinu. V Trzinu so v soboto orožniki aretirali nekega Seidla, ki je pod pretvezo, da bo izročil deklici 20 kg sladkorja, zvalil enajstletno Milado Brejlo iz Pristave s seboj v gozd, to tam posilil in umoril ter še isti dan prodajal v Trzinu dekličine uhane. Šele po dolgem iskanju se je posrečilo najti umorjeno deklico.

Na naslov policije in onih, ki jih tiče. Okrožje Tabor-Martinovala cesta je pravo zbirališče ponočnih razgrajčev in drugih sumljivih elementov. Posebno ob sobotah in nedeljah ni po cele noči miru. Ob popolnočnih urah ti kruli in tuli družba ponočnih razgrajčev; komaj se oddalji ta, se približe od kje pijanec, preklinjajoč nebo in zemljo. — Kmalu se zasliši od te ali one strani strel, krič, preprič. To, kakor že gori rečeno — se ponavlja posebno ob sobotah in nedeljah do rane ure. Poleg razgrajčev, prepepačev in pijancev, se klatijo tod okoli tudi drugi sumljivi elementi. Pred kratkem je tam v onem okrožju tak lopov nastavlil nekemu uradniku nož (bajonet) na prsa ter ga oropal za 500 kron ter drugih vrednostnih papirjev. V noči od minule sobote na nedeljo, so si pa lopovi privoščili v imenovanem okrožju ne le imetje temveč tudi življenju nevaren »špac«. Po eni uri popolnočno so pričeli pobijati šipe na oknah mirnih in spečih stanovalcev. Na voglu Vrhovčeve in Ahaciljeve ceste so vrgli skozi okno v stanovanje štiri debele kamene, ter pobili štiri šipe. K sreči v dotičnem prostoru ne prenočuje nikdo. Drugače bi bila nesreča neizogibna. Na neki drugi hiši so pobili sedem šip itd. Lopovi so jo seveda odkurili, ko so izvršili svoje nečedno dejanje. Prestrašeni stanovalci so pa vstajali v vseh stanovanjih, povprašujoč, kaj za boga se neki godi? Policista ob taki priliki seveda ni od nobene strani. Opazuje se, da ravno v omenjenem okrožju ponoči ne

dobijo »čuvarja miru in reda«, ako ga s lučjo iščeš. Apeliramo na pristojne oblasti in merodajne faktorje, da napravijo tem kravalom in škandalom konec ter posvetijo temu okrožju v nočnih urah nekoliko več pozornosti. Morda se ne bo tudi v tem slučaju delalo po oni stari avstrijski metodi: najpoprej štrve in nesreče, potem šele eventualna odpomoč Upamo, da nismo govorili gluhim ušesom.

Umri je v Gorenji vasi posestnik, mesar in gotilničar g. Janez Peres-cutti, v Ptujju pa posestnik in čevljar-ski mojster g. Marko Pavlinič. N. v m. p!

Koncert se vrši dne 15. t. m. v Pilsenski restavraciji, poprej Friedl z raven nunske cerkve. Svira Ciganski orkester. Vstopnina prosta.

Kino Ideal predvaja danes v torek prvič drugi del zelo zanimivega filmskega romana »Skorpion« ali »Doživljaji revnega ribiškega rejnika«. V njem nastopajo isti filmski umetniki kot v prvem delu, v glavni ulogi simpatični igralci in ljubljenece budimpeštanskega občinstva Miha Varkonyi. Poleg tega mična burka v 1 dejanju. — V petek se uprizori krasna ameriška noviteta »Toska« po slavni operi istega imena. — Zadnji dve večerni predstavi ob pol 8 in 9 uri zvečer na vrtu s spremljevanjem dobrega orkestra na lok. Kino Ideal.

Kultura.

»Žena — vrag« — Postaviti tri osebe na oder in z njih igro izpolniti večer, kakor je to storil Schönherr v drami »Žena — vrag«, ni samo zanimiv poizkus, nego tudi velika umetnost, zlasti ako se dosežaj uspeh brez zunanjih vplivov in tudi znotraj samo s skromnimi pomočmi. Schönherrjeve tri osebe — mož, žena, lovec — so ostro risani tipi, označujoči telesno onemoglost, prihujeno mladostno strastnost in kipečo čilost; vprašanje, kaj stori življenja željna žena, ako jo postavi usoda med nadložnega zakonskega moža in krepkega mladeniča, se ne dá rešiti drugače nego s katastrofo, ki mora nasilno pogubiti slabico. Pisatelj je v svojem seciranju časih brutalen, a vse-skozi dosleden. Najbolje je pogodil bistvo ženskega značaja, ki ga že označuje naslov njegove drame; z najtajnejših gibov te duše, tako hrepencečo po čutni slasti, poteza tenčico ter jih pretvarja v čin in naposled v zločin. Morda nekoliko medlejše je mož, vsaj po tej strani, da tako dolgo ne izgleda in ne vidi, kako je z ženo in z lovcem; lovec pa je zopet zadet do zadnje pike kot pošteni jek, ki ve, da se drev v propast, pa ga vendarle čim dalje bolj zapletata v mrežo ženske poželjivosti in lastna čutnost. — V igri so smotni nastopili trije bivši člani tržaškega slovenskega gledališča: gospod Skrbinšek, gospa Paulinova in gospod Martinčević. Igra gospoda Skrbinška bi bila izpočetka prenesla nekoliko markantnejšega podčrtovanja telesne onemoglosti, ali pozneje se je vzpela na umetniško višino, tako da je gospod Skrbinšek končne prizore odvijal z vrlo umišljenim nastopanjem in s toni, ki so jasno izražali najrazličnejše odtente. Samo škoda, da so se njegove besede časih utapljale v afektu in da je bil zaradi tega nekolikokrat neumljiv. Gospa Paulinova, lepa gledališka pojava, je imela marsikatero učinkljive momente, kadar je označevala prekipevajočo strast, ali elementarne, demonske sile je bilo vendarle pogrešati v njeni igri, ki ni bila vselej kmetiško robustna, nego večkrat skoro à la Defregger salonsko tirolska. Gospod Martinčević je kazal odlične vrline, ki ga kar najbolje uspešalejo za oder; to je sveža mladost, ki se vre in kipi, ki pa že sedaj priča, da je kakor ustvarjen za ljubimsko vloge. Njegova vitka postava, združena z izrazito mimiko, s simpatičnim gibanjem in s toplo govornico, je povzdignila loveca dosti nad srednjo mero. — Predstava se je odlikovala z umetniškimi vrednotami; v slabost ji je šteti samo to, da so se nekateri nastopi vršili prehrupno, prekričavo. Igralka in oba igralca so bili vredni žive pohvale, ki so jo tudi prejeli v obilni meri.

Koncert »Glasbene Matice« v proslavo godu Nj. Veličanstva kralja Petra in v korist vojnini invalidom. Red posamnih točk sporeda je bil spreminjen: začelo se je namreč pri zadnji točki. To pa ni bilo dobro, kajti zamudniki so hodili med posameznimi kvartetnimi deli na svoja mesta in tako z nepotrebnimi presledki raztrgali tok kvarteta. Čajkovskega glasba je fina, prikupljiva in vsem dostopna, takisto je bilo tudi njeno proizvajanje, posebno v drugem stavku (andante cantabile), kjer se je prvovrstno obnesel prvi violinist. Naša simpatična pevka gđ. Jelica Sadarjeva je zapela dve novi Pavčičevi pesmi in dve priljubljeni operni ariji. Spremljal jo je zelo fino in diskretno g. Pavčič. Zbor je pod priznanim vodstvom g. Hubada zapel šopek srbskih narodnih pesmi, ki so občinstvu tako ugajale, da je bilo treba ponovljati zadnjo pesem drugega dela. Zelo lepa sta bila »crescendo« in »deccrescendo«. Gotovo bi bili hvaležni z koncertnemu vodil, ako bi nam

hotel predstaviti naše, nam vseeno še nezname narodne pesmi, kakor na pr. medžimurske, ki se odlikujejo s svojo otožno melodiko. H koncu je zbor zapel srbsko narodno himno v harmonizaciji, čeprav bi bilo mogoče bolje, da bi jo peli enoglasno, ker je to njenemu značaju primerneje. L. M. S.

Društvene vesti in prireditve.

Pevsko društvo »Ljubli. Zvon«. Danes točno ob 20. uri skušnja mešana zbor za nedeljski izlet. Naj kotovo nihče ne manjka! — O d b o r.

L. splošno društvo jugoslovanskih vpokojencev v Ljubljani pozivlja svoje člane, ki imajo od državne železnice dobiti še pokojnino, naj to v treh dneh naznanijo odboru.

Društvo učiteljev in šolskih prijateljev za okraj Ljubljanske okolice (ma svoj občni zbor dne 19. t. m. ob 10. uri dop. v Učiteljski tiskarni. Na dnevnem redu je poročilo o dosedanjem delovanju in predlog, da se združimo s slov. učitelj. društvom v Ljubljani.

Podružnica Ciril-Methodove družbe na Planini ima svoj občni zbor dne 20. julija ob 15. uri v prostorih g. Treffner.

Najnovejša poročila.

(Naša izvirna poročila.)
MEMORANDUM MIROVNI KONFERENCI.

Pariz, 12. julija. Delegacija države SHS je predala mirovni konferenci memorandum, v katerem se navajajo slučajni nasilja nad Jugoslovani od strani vojskanih oblasti v okupiranem ozemlju.

O AVSTRIJSKO - JUGOSLOVANSKIH MEJAH.

Pariz, 10. julija. Odbor Petoroce je razpravljal o komisijem predlogu glede avstrijsko-jugoslovanske in avstrijsko-madžarske meje. Definitivnega še ni sklenil ničesar. V isti seji se je tudi razpravljalo o točkah avstrijske pogodbe, ki so bile pridržane specieleni razpravi.

MINISTRSKA KRIZA.

Beograd, 14. julija. »Tribuna« donša: Povodom vesti o krizi stoji Demokratska zajednica na stališču, da ima pravico do sestave kabineta ona sama. V Demokratski zajednici sami vlada dvojno mišljenje: dočim smatrajo samostalci sebe za najjačjo stranko v onem bloku iz Srbije in zahtevajo, da izide predsednik iz njih vrste, dočim zahtevajo Pribičević in Hrvati še za večjo pravico, da bo predsednik ali Pribičević ali kak drug Hrvat iz srbsko - hrvaške koalicije, do daja »Tribuna«: »Vsa mišljenja bi mogla biti najbrže le račun brez krčmarja.«

Zagrebl, 15. julija. »Jutarnji List« ima iz Beograda vest, da je postala ministrska kriza akutna. Nasprotje med Protičem in dr. Poljakom se je poostriilo do napetosti. Naziranja med političnimi krogi in v širji javnosti so različna: ena stranka odreka Narodnemu Predstavništvu kompetenco glede rešitve agrarne reforme, druga pa zahteva, da je treba projekt zakona čimprej predložiti parlamentu. Dejstvo je, da je ministristvo omajano in da bi znalo priti ne do detailne krize, ampak do krize celotnega kabineta.

ZBLIŽANJE RADIKALCEV Z DEMOKRATICE

Zagrebl, 15. julija. »Jutarnji List« ima iz Beograda: »Samouprava« ima interesanten članek s podpisom: »Jedan, koji zna«. Članek opravičuje politiko srbske vlade po srbski deklaraciji, in je naperjen proti jugosl. odboru. Zdi se, da je članek napisal ministrski predsednik Stojan Protič. Članek pomeni novo orientacijo radikalne stranke, ki bi imela zblížati demokrate z radikalci.

FRANCOSKI NARODNI PRAZNIK V BEOGRADU.

Beograd, 14. julija. Danes ob obletnici francoskega nacionalnega praznika je bilo v tukajšnjem francoskem poslaništvu veliko sprejemanje. V imenu prestolonaslednika je čestital francoskemu poslaniku prvi adjutant, general Pokorni, v imenu vlade ministrski predsednik dr. Stojan Protič, v imenu ministristva zunanjih poslov dr. Gavrilović, mnogo višjih civilnih in državnih uradnikov.

KONFIKACIJA PREMOŽENJA FERDINANDA KOBURŽANA.

Beograd, 14. julija. Iz Pariza, odnosno Londona javljajo, da je bila po naredbi angleškega kralja sestavljena komisija, ki je prevzela nalogo, da izvrši anketo o angleških vrednostnih papirjih, ki so lastnina bivšega bolgarskega kralja Ferdinanda in katere je leta deponiral pred vojno v Londonu. Ta komisija je sedaj končala svoje delo ter se izrekla za konfiskacijo teh vrednostnih papirjev, ki so bili takoj proglašeni za svojino angleške krone. Vrednost teh papirjev znaša 10 milijonov frankov.

SPOPAD MED FRANCOSKIMI IN BOLGARSKIMI VOJAKI.

Beograd, 14. julija. In Negotina javljajo: V Lom Palanki je došlo do oboroženega spopada med francoskimi in bolgarskimi vojaki o priliki izkrcanja nekega francoskega polka. Borba je trajala tri ure. V boju so bili ubiti štiri francoski vojaki, dva pa ranjena.

Ranjence so prepeljali v Sofijo. Bolgari molče o svojih izgubah.

SKADAR.

Zagrebl, 15. julija. »Jutarnji List« ima brzjavko iz Pariza da stoji zahteva jugoslovanske delegacije gleda skadrskega vprašanja dobro in da bo znabitri pripadel Skader Jugoslaviji.

ZA OFENZIVO PROTI PETROGRADU.

Paris, 10. julija. »Chicago Tribune« poroča, da je odbor Petoroce sklenil poslati predstaviteljem velsal v Helsingforsu povelje naj delujejo na to, da sklene finska vlada s admiralom Kolčakom sporazum v zadevi akupne ofenzive proti Petrogradu.

IZROČITEV VILJEMA.

London, 14. julija. »Daily Telegraph« je prejel iz Kopenhagna, da zaznaje »Extrabladet« iz diplomatskega vira, da je holandska vlada privatno izjavila svojo pripravljenost, izročiti bivšega cesarja Viljema.

EKSPLOZIJA ITALIJANSKEGA SKLADIŠČA STRELJIVA.

Beograd, 14. julija. Iz Soluna javljajo z dne 10. t. m. V italijanskem skladišču municije pri Solunu so se večeraj popoldne dogodile velike eksplozije, ki so trajale do jutra. V mestu je zavladala velika panika. Skladišče je popolnoma razdejano. Italijani pravijo, da sta uničena dva milijona municije, 50 tisoč granat, 10 tisoč bomb in velika količina smodnika in artiljerijskega materijala.

V ITALIJI SE NI MIRU.

Milan, 10. julija. V dolini Bisanzio je proklamirana lokalna republika svetov. Vsa Apulija je pobunjena. Prišlo je do krvavih spopadov v Reggiju. Krvavi izgredi tudi v Bresciji, kjer so oddali karabinerji več salv, ubijih je bilo nekaj demonstrantov. V Turiju skoraj splošna stavka. Prodajalne so večinoma zaprte. Gibanje za svete se po vsej Italiji širi. V mnogih krajih zborujejo krajevni sveti, tako v Forliju, Voltriju, Ferrari, Barletti in Bergamu. V Benetkah delna stavka. Skoraj povsod je prišlo do plenitev. Ponokod rekvirirajo socialistični občinski svetovalci blago in živila. Skoraj povsod so se sestavile razdelilne komisije. Vse gibanje se enotno vodi iz Milana ter ima očitno boljševiški značaj. Jadransko vprašanje stopa čedalje bolj v ozadje napram notranjim dogodkom. Tardieuov načrt dobiva vedno več tal. Strankarsko vodstvo socialnih demokratov je sklenilo proglašiti v Italiji za 20. t. m. in prihodnje dni generalno stavko. Včeraj se je vršil ministrski svet, katerega so se razen Tittonia udeležili vsi ministri. Bavil se je v prvi vrsti z jadranskim vprašanjem in vznemirljivim notranjim položajem. Tittoni se je danes vrnil v Rim, da poroča o položaju v Parizu na podlagi svojih osemdnevnih pozajam. O zagonetni zaroti arditov, katero imenujejo oficijalno anarhistično, se izvedo podrobnosti ter je gotovo, da je bila ta zarota obupen poskus nacionalistov Musolinijeve smeri.

Vesti LDU.

V ITALIJI SE NI MIRU.
LDU. Nauen, 14. julija. (Brezzič. no.) Po najnovejših italijanskih vesteh se zdi, da v Italiji ponehjuje gibanje radi dragine, dasiravno časopis še vsak dan poroča o spopadih in je v Padovi zopet bilo nekaj mrtvih in ranjenih. V Neapolju je socialistični župan z energičnim nastopom za-branil ustanovitev delavskega in vojskega sveta. Položaj pa je v mestu še vedno nevaren.

Poizvedbe.

Najdena je bila pred enim tednom denarica s manjšim neskom in številno legitimacijo. Dobl se na Glincah v trgovini št. 2.

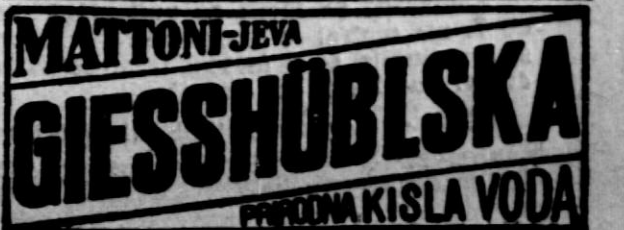
Izgubila se je večja psica belorjave barve, bernardinka. Kdor jo pripelje nazaj, dobi 100 kron nagrade. — Andrej Frandolič, Glinca št. 144 pri Ljubljani. 6951

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne listarice«.

Pomnožitev osebnih vlakov na progi Jesenice-Borovlje. Z 3. julijem t. l. se je vpeljal na progi Jesenice-Borovlje veliko redno število drugih par osebnih vlakov št. 18/2023 in 2014/13 z neposredno zvezo v oziroma iz Ljubljane. Odhod iz Jesenic 22. prihod v Borovlje 28'42, odhod iz Borovelj 7'43, prihod v Jesenice 9'45.

Dobro stori, boleče ude in dele telesa masirati s Fellerjevim bolečine tolažcem »Elsa-fluidom«. Naj bi bilo vedno pri hiši. 6 dvojnatih ali 2 spcialni steklenici veljajo samo 19 kron. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg št. 288. (Hrvatoko). Od mnogo zdravnikov priporočeno. Čez stotisoč zahvalnih pisem. Omot i poštarina se doduše računaju posebno, ali najfjefitnije, što se više dakle na jedanputa naručiti, tim se više prištedi.

Samostojna modistka dobi letno službo. Ponudbe na upravo St. N. pod „Modistka 6527“.

Popravila žepnih ur, zlatnine in srebrnine sprejme F. Cuden Sim — nasproti glavne pošte v Ljubljani. Točna in solidna izvršitev. 5531

Tesarji kakor tudi več učencev se sprejme proti dobremu plačilu v trajno delo. **Anton Steiner, mestni tesarški mojster, Ljubljana, Jeranova ulica št. 13** 4844

Sprejemem več stalnih abonentov na brano. Mesečno K 300.—. **Antonija Burger, gostilničarka, Prisojna ulica št. 5.** 6857

Lepe lončene salonske peči se prodajo ali pa zamenjajo za primerne železne. Vpraša se pri krajnem žolskem svetu v Stari vasi pri Bizelskem. 6842

Išče se bratovsko skladšični zdravnik za Hrastnik. Nastop 1. avgusta 1919. Plača po dogovoru. Cenjene ponudbe na bratovsko skladnico v Trbovljah. 6899

Primarij 6863 **dr. Josip Stojc** ne ordinira do 12. avgusta t. l.

Sprejemem **kontoristinjo** zmožno knjigovodstva, slovenske in nemške korespondence in strojepisja. Prosilke, ki so izučene v mešani trgovini, imajo prednost. Plača po dogovoru, stanovanje in hrana v hiši. **And. Elisabeth, Laško.** 6901

Vsem sorodnikom in znancem naznanjamo žalostno vest, da je moj predobri soprog oziroma naš blagi oče, brat, tast in ded, gospod **dr. Franc Simonič,** bibliotekar dunajske vseučil. knjižnice v pokoj, po daljšem bolehanju danes opoldne mirno umrl. V Gornji Radgoni, 14. julija 1919. Roza Simonič, soproga, in vsi ostali žalujoči.

Potrni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljani oče, oziroma stari oče, gospod **Janez Perescutti** posestnik, mesar in gostilničar v Gorenji vasi, danes 13. julija 1919 v 76. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspal. Pogreb bo v torek dne 15. julija 1919, ob 9. uri dopoldne na pokopališču na Trati. Nepozabnega priporočamo v molitev in blag spomin. **Gorenja vas, dne 13. julija 1919.** 6947 **Žalujoči ostali!**

Amalija Breznik, posestnica na Kogu pri Sv. Bolfenku pri Središču naznanja v svojem in vseh drugih sorodnikov imenu vsem prijateljem in znancem pretužno vest, da je njen preljubi, dobri in blagi stič, gospod **Marko Pavlinič,** posestnik in čevljarski mojster v Ptuj, dne 9. julija t. l. ob 6. uri zvečer v 78 letu v Varaždinskih Toplicah naglo preminul. Truplo pokopnika se je dne 12. t. m. provizorično položilo k počitku na pokopališču v Varaždinskih Toplicah, ter se prepelje v makrajšem času na mestno pokopališče v Ptuj. O prevozu trupla blagopokojnika v Ptuj se bodo obvestili prijatelji in znanci pravočasno. Slovenska sv. maša za pokojnega se je 12. t. m. služila ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi v Varaždinskih Toplicah, ter se bo služila še v mestni farni cerkvi v Ptuj in v podružni cerkvi na Homanu pri Ormožu. **Ptuj — Kog, Sv. Bolfenk pri Središču 12. julija 1919.**

Amalija Breznik, posestnica na Kogu pri Sv. Bolfenku pri Središču naznanja v svojem in vseh drugih sorodnikov imenu vsem prijateljem in znancem pretužno vest, da je njen preljubi, dobri in blagi stič, gospod **Marko Pavlinič,** posestnik in čevljarski mojster v Ptuj, dne 9. julija t. l. ob 6. uri zvečer v 78 letu v Varaždinskih Toplicah naglo preminul. Truplo pokopnika se je dne 12. t. m. provizorično položilo k počitku na pokopališču v Varaždinskih Toplicah, ter se prepelje v makrajšem času na mestno pokopališče v Ptuj. O prevozu trupla blagopokojnika v Ptuj se bodo obvestili prijatelji in znanci pravočasno. Slovenska sv. maša za pokojnega se je 12. t. m. služila ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi v Varaždinskih Toplicah, ter se bo služila še v mestni farni cerkvi v Ptuj in v podružni cerkvi na Homanu pri Ormožu. **Ptuj — Kog, Sv. Bolfenk pri Središču 12. julija 1919.**

Kupita se takoj 2 postelji in 2 nočni omari se v dobrem stanju in en šivalni stroj. Ponudbe na Slamjak, Gosposka ulica 3/II.

v najem se išče gostitna (restavracija) v Ljubljani ali Zagrebu ali v bližini teh dveh mest. Ponudbe pod „Gostilna“ na upravo „Slovenskega Naroda“. 6894

Proda se 150 hektolitrov finega belega in rdečega dolnjakega vina let 1918 ter 5 hektolitrov bele in rdeče starine l. 1917 po zmerni cen. Naslov pri upravištvu „Slovenskega Naroda“. 6756

Gimn. abiturijent odličnjak išče mesta. Ponudbe na upravo „Slovenskega Naroda“ pod šifro „Začasno“. 6928

Učenec ali učenka se sprejme v trgovino z rožami. Poizve se v posredovalnici za službe, Terezija Novotna, Ljubljana, Dunajska cesta št. 14.

Učenec z dobrim spričevalom ter poštenih staršev se sprejme v trgovino z mešanim blagom **Malus & Vehovar, Bizelsko Brezice.** 6900

Izkoriščanje prvovrstnega patenta za zložitve vrtnih stole, klopi in mize se s stroji in tovarniškim posestvom ter z mizarstvom vred prodaja. Vprašanja pod „Patent“ na upravo „Slov. Naroda“. 6929

Rudniški delovodja, Slovenec, želi primerne službe, najraje na Hrvaškem. Je 40 let star, z rudarsko žolsko izobrazbo. Zaposlen je bil kot paznik, nadpaznik in delovodja pri rudnikih in premogokopih na Hrvaškem in Zgor. Stajerskem. Izborna prakso ima pri električni transmisiji in drobilnih strojih. Pogojni in navedba plače na se naznanjajo na naslov: **L. Laznik, Krastnik št. 102.** 6926

Traverze 28 cm 9 m dolge, 10 komadov prodaja **F. Rudl, posestnik v Podlehniku pri Ptuj.** 6944

Živila vseh vrst želimo proti dobavljanju novega tovornega avto z izvoznico kupiti od velikih tvrdk. Ponudbe na Erste Mittelstandsgenossenschaft, Graz, Grazbachgasse št. 21. 6932

Za oslabele vsled starosti, proti slabostim v želodcu in proti gubitku telesne moči, je **stari vinski konjak** pravo oživljenje. Razpošilja dve pol litrski steklenici, franko pakovanje, za **60 K.** 5848 **Benedikt Herti,** graščak na graščini Golci pri Konjicah, Stajersko. **Sprejme se mašinist** ki je ob enem kurjač h parnemu stroju. Ponudbe s spričevalom na Val Scagnetti, parna žaga za drž. kolodvorom v Ljubljani. 6896

Josip Jug stavnbi in pohištvni :: pleskar in ličar :: **Rimska cesta št. 16.** naznanja, da še vedno dela s pristnim blagom. **Izvršitev točna. Zmerno cene.** Za vsa izvršena dela jamčim dve leti **Specerijsko kolonijalno in prekomorsko blago** najceneje in najbrže kupujete :: od poznate veletrgovine :: **Izidor Schollera sin** **Zagreb, Vlaška ul. 21.** Telefon 104. Utemeljeno 1883. **Zahtevajte cenik!**

Canjarjeva krojaška delavnica 6930 **Sv. Petra cesta št. 33.**

Proda se različna sobna oprava v hiši **Emenaka cesta št. 2, I. nadst.** 6938

„Kino Ideal“ v Ljubljani sprejme tri reklamne oglase pri sporedu predstav. Ponudbe je poslati pismeno na vodstvo kino „Ideal“, Ljubljana“. 6864

! Ruski čaj ! kakao in druge izvoza proste predmete kupuje **F. Lorenz, Graz-Liebenau.** 6923

Motorno kolo N S U v popolnoma dobrem stanju, 3 H₂, z dvema prestavama, prostim tekom, 1 rezervnim plaščem, 1 zračno cevjo in 1 gonilnim jermenom se ceno prodaja **Tratnik, I. avtokolona v Ljubljani, Dunajska cesta št. 50.** 6942

Trži se za odmah poštena djevojka za vse kučne poslove uz kuharico. Dobra plača in opskrba. Obitelj dr. Sorčić liječnik, Grubišnopolje kraj Belovara Hrvatska. 6921

Kupil bi večjo graščino ali posestvo z vsem inventarjem v Sloveniji pod dobrimi pogoji. Cenjene ponudbe se prosijo pod: **Julius pl. Silberagl — Huebmershofen. Poštni pretinac, glavna Pošta Zagreb** 6927

Vagon vžigalic 600.000 škatlic z izvoznico v Jugoslavijo je naprodaj. Ponudbe na **A. Bauer, Graz, Reichenbachergasse 7.** 6924

Traverze 28 cm 9 m dolge, 10 komadov prodaja **F. Rudl, posestnik v Podlehniku pri Ptuj.** 6944

Konjak Za oslabele vsled starosti, proti slabostim v želodcu in proti gubitku telesne moči, je **stari vinski konjak** pravo oživljenje. Razpošilja dve pol litrski steklenici, franko pakovanje, za **60 K.** 5848 **Benedikt Herti,** graščak na graščini Golci pri Konjicah, Stajersko. **Sprejme se mašinist** ki je ob enem kurjač h parnemu stroju. Ponudbe s spričevalom na Val Scagnetti, parna žaga za drž. kolodvorom v Ljubljani. 6896

„IWEG“ Dunaj (Wien) VII. Lindengasse 4 **Internationale Waren Export und Import Ges. m. b. H.** Brezplačno vskladiščenje do odvoza! **Takoj dobavno iz zaloge:** univerzalni plugi stajerske kose (prve znamke) klepanja srpi vozne osi vse orodje za industijo in obrt jeklo za orodje nosilci (traverze) T in U lopate krampi stavnbi okovi podkve pocinkane vodne vedrice emajlna posoda vsi elektrotehniški predmeti telefonsko in brzojavno orodje in pritlikline telefonski kabel. 6905

„IWEG“ Dunaj (Wien) VII. Lindengasse 4 **Internationale Waren Export und Import Ges. m. b. H.** Brezplačno vskladiščenje do odvoza! **Takoj dobavno iz zaloge:** univerzalni plugi stajerske kose (prve znamke) klepanja srpi vozne osi vse orodje za industijo in obrt jeklo za orodje nosilci (traverze) T in U lopate krampi stavnbi okovi podkve pocinkane vodne vedrice emajlna posoda vsi elektrotehniški predmeti telefonsko in brzojavno orodje in pritlikline telefonski kabel. 6905

Kupim več dobro ohranjenih motor-nih koles, avtomobilov in novo pnevmatiko vsake vrste za kolesa, motorje in avtomobile. — **Florjanič, Selenburgova ulica 6.** 4273

Gig in konjo z opravo prodam. Ogleda se v **Kolodvorski ulici, gostilna Lampert.** 6940

Proda se moško kolo, harmonika in umivalna miza **Komenskega ulica 36, pritičeje.** 6941

Lepo posestvo prijetna lega v bližini Celja, 5 minut od državne ceste. Travniki, njive, gozd, hiša gospodarska poslopja, prodaja po ugodni ceni **Janko Artman, trgovec, št. Jur ob juž. žel.** 6946

Strešnik, fino glaziran, iz la. materiala, prodajam dokler traja zaloga. **Cevi za kanale, plošče za tlak, podboji (pangerji) vedno v zalogi.** Sprejemajo se naročila na vse druge betonske izdelke in popravila. **Betonska tvornica Jos. Cihlař, Ljubljana, Dunajska c.**

Proda se fina obleka iz pravega bokasusnja in lahke enovprežne sani. Poizve se natančno pri **Šušteršič Slavku, oskrbniku v Radovljici, Goronjsko.** 6898

Zobozdravnik v Trbovljah dr. Baumgarten naznanja, da ne ordinira od 20. julija do 20. avg. 6922

Sezona 1919. BLED: Cvetlična razstava. Zdraviška godba: orkester slovenskega narodnega gledišča. Veselice in !! plesi v Zdraviškem parku. !! **Slavnosti na jezeru.** Cene sob in jedil oficijelno tarifirane. — Cenike oddaja **Tourist-Office Bled in Tourist-Office Ljubljana, Dunajska cesta št. 18.** 6851

„IWEG“ Dunaj (Wien) VII. Lindengasse 4 **Internationale Waren Export und Import Ges. m. b. H.** Brezplačno vskladiščenje do odvoza! **Takoj dobavno iz zaloge:** univerzalni plugi stajerske kose (prve znamke) klepanja srpi vozne osi vse orodje za industijo in obrt jeklo za orodje nosilci (traverze) T in U lopate krampi stavnbi okovi podkve pocinkane vodne vedrice emajlna posoda vsi elektrotehniški predmeti telefonsko in brzojavno orodje in pritlikline telefonski kabel. 6905

Travniki ali njiva 25 posod (kangeli) za mleko à 30 litrov, v ljubljanski okolici se knpi. Ponudbe s ceno pod „Travniki“ na I. Jugoslovanski anončni in informacijski zavod **Beseljak & Rotanc, Ljubljana, Frančevo nabrežje 5.** 6757

Bela in rjava lesna lepenka v obliki 70x100 cm št. 20 do 100 listov za 25 kg., stavnbi les in deske itd. v dolgoti po 4, 5 in 6 metrov in sicer smrekove, jelove, borove in macesnove odda na v-gone firma **J. Rohrbachera Söhne, Gusswerk Deutsch-österreich, kamor se prosijo tudi vprašanja.** 6945

išče stanovanje z 2 do 4 sobami za takoj ali pozneje. Ponudbe na anončno ekspedicijo **AL. MATELIC, Ljubljana, Kongresni trg 3.** 6931

Odvetnik dr. Milan Korun v Ljubljani **Krafičeva ulica št. 4.** uraduje od 15. julija 1919 do 25. avgusta 1919 od 8. do 14. ure (2. ure popoldne.) 6934

Popravek. Za dne 19. julija 1919 določena prostovoljna javna dražba posestva **Käthe Lerch** se ne bode vršila na licu mesta, pač pa isti dan ob navedeni uri v pisarni notarja **Strafella v Ptuj, Minoritski trg št. 4.** Vsem tvrdkam ki imajo oddati **zastopstva** se priporoča „**IMPERATOR**“, Ljubljana, poštno ležečo. 6943

Natječaj: za mesto gospodarskog pristava na vlastelinstvu Lužnica z. p. Zaprešič, koje se ima popuniti čim prije. Natječatelji treba da su svršili gospodarsko školu, te da imadu barma trogodišnju praksu u gospodarstvu i vinogradarstvu. Neoznjeni imaju prednost. Ponude sa zahtjevom plaće podnesti na upravo istog vlastelinstva. **Uprava vlastelinstva.**

Vse predmete za razsvetljavo in kurjavo dobavlja „**OLSO**“ Dunaj (Wien) V., **Schönbrunnerstr. 56.** Specijalni predmeti: **Acetilenske svetilke, svetležarne petrolejke, spiritalne žarnice, kuhalni zaboji, plinovni kuhalniki, plinovni in električni likalniki, električne kuhalne plošče, lonci za kuhanje, vseh vrst plinovne žarilne vrečice, akumulatorji, ročne svetiljke, baterije za žepne svetiljke itd.** 6925

Rimske toplice Najbolj lekovite akrahtotherme Stajerske, 362 do 375 stopinj C., deluje kakor Gastein, Toplice itd. proti protinu, revmatizmu, ženskim in živčnim boleznim, slabostim, poškodbam, influenci in njenim posledicam. Blago subalpsko podnebje, izvrstna opskrba, ceno stanovanje. Železniška zveza od Zagreba 3, od Ljubljane 2 uri. Pojasnila daje brezplačno **ravnateljstvo kopalnišča postaja Rimske Toplice.**

Generalna reprezentanca za kraljestvo SHS za baterije, žarnice, elektrotehniko **Janko Pogačar, Ljubljana.** Sinaldišča, pisarne in razstavni lokal **Mestni trg 25.**

Čevlje, fine, moderno izdelane in sandale ima v zalogi in jih razpošilja po poštnem povzetju **mirenska „Čevljarska zadruga“ v Vrbovcu pri Mozirju.** Čevlji so iz lahke ševro-media kože, boksa in teletine. Dobite visoke, nizke in salonske moške, ženske, deške in otroške čevlje ter sandale. Gene usnja se dvigajo, zato naročite čimpreje! Pri večjem odjemu primeren popust! 6601 **Prodajalna tudi v Celju, „Narodni dom“.** Zmerno cene! **Zahtevajte cenike!**